

УДК 343. 91

Ю.О. ОБЕРЕМКО, Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України

ОСНОВНІ КРИМІНОЛОГІЧНІ РИСИ ОСІБ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ УМИСНІ ВБИВСТВА З КОРИСЛИВИХ МОТИВІВ

Ключові слова: вбивства з корисливих мотивів, кримінологічні риси осіб, психічні аномалії

Традиційним для кримінології є розгляд особи злочинця через структуру, яка складається із сукупності взаємопов'язаних між собою елементів. Такі елементи мають першочергове значення у детермінації злочину та відіграють важливу роль у спрямованості особистості [1, с.258]. Окремим питанням дослідження структури особи насильницького злочинця у своїх працях приділяло увагу чимало вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них: Ю.М. Антонян, В.В. Голіна, Б.М. Головкін, О. М. Ігнатов, С.С. Овчинський, А.Д. Сахаров та ін. Однак слід відмітити, що на сьогодні комплексного кримінологічного аналізу особи корисливого вбивці проведено не було. У зв'язку з цим, метою даної статті є всебічний аналіз основних рис осіб, що вчиняють умисні вбивства з корисливих мотивів проведений на підставі власних емпіричних досліджень.

Більшість кримінологів пропонують розглядати структуру особи злочинця об'єднавши відповідні елементи у три групи ознак: **соціально-демографічні, кримінально-правові та морально-психологічні** [2, с.88–93]. Значений підхід буде взятий нами за основу при подальшому розгляді типових рис осіб, що вчиняють умисні вбивства з корисливих мотивів. Джерелом інформації виступатимуть данні, отриманні нами в ході проведених емпіричних досліджень, зокрема, узагальнених матеріалів кримінальних справ (проваджень) та результатів анкетування серед осіб, засуджених до позбавлення волі за вчинення умисних вбивств з корисливих мотивів.

Соціально-демографічні риси корисливих вбивць включають стать, вік, рівень освіти, соціальний статус, сімейний стан тощо. Зазначені ознаки притаманні будь-якій людині. Однак, коли мова йде безпосередньо про особу злочинця, вони набувають особливого кримінологічного значення. Соціально-демографічні риси осіб значною мірою визнають їхні соціальні ролі і поряд з цим стають вирішальним фактором у формуванні морально-психологічних характеристик особи [3, с.87]. Розглянемо ці ознаки більш докладно.

Стать. Результати нашого дослідження показали, що питома вага умисних вбивств з корисливих мотивів – 95,3 % вчиняються чоловіками. Відповідно, частка жінок становить – 4,7 %. Переважання осіб чоловічої статі над жіночою скоріше за все пов'язане із психологічними особливостями та тими соціальними ролями, які виконуються чоловіками у суспільстві. Природним для чоловіків є прагнення до домінації, доведення своєї переваги, утвердження авторитету, що нерідко зумовлює агресію у відносинах з іншими людьми. Переважна більшість чоловіків опановує закладений природою деструктивний потенціал у процесі соціалізації. Однак ті з них, що мають проблеми із соціалізацією, використовують фізичну силу як інструмент досягнення власних цілей, у тому числі і заволодіння чужим майном. Жінки, в силу своєї природної слабкості поступаються чоловікам у фізичній силі, а тому рідко наважуються на збагачення насильницьким шляхом. Натомість, окремі представники жіночої статі досить уміло маніпулюють чоловіками та використовують їх фізичні дані у своїх корисливих цілях. На практиці жінки рідко приймають безпосередню участь у вбивстві з корисливих мотивів. Набагато частіше вони виконують другорядні ролі підбурювачів і пособників. У ролі перших – схиляють чоловіків шляхом вмовлянь, обіцянок, інколи погроз до вчинення вбивства з корисливих мотивів. Як пособники, жінки інформують інших співучасників злочину про підходящу кандидатуру на роль жертви, забезпечують безперешкодне проникнення до

житла, переховують майно, здобує злочинним шляхом, знаряддя вчинення злочину і самих злочинців, забезпечують алібі тощо.

Наступною соціально-демографічною ознакою є *вік*. Впродовж життя зі зміною віку змінюються уявлення людини про цінності, потреби, інтереси, зникають або навпаки з'являються нові, соціально значущі зв'язки. Тому, дослідження вікового показника має важливе кримінологічне значення і дозволяє зробити висновки про криміногенну активність і особливості поведінки представників різних вікових груп [4, с.76]. Нами встановлено, що найбільшою кримінальною активністю вирізняються особи віком 18–24 років – 55,5 %. За ними йдуть 25–29-річні (17,6 %) і 30–35-річні (13,2 %). Частка неповнолітніх становить 10,6 %. Як правило, з накопиченням життєвого досвіду вчинки людини стають більш обґрунтованими та виваженими. Це пояснює спад кримінальної активності осіб у старшому віці. Тому, віковим категоріям злочинців у межах від 35 до 50 років, які у своїй сукупності складають лише 3,1 %, значної уваги, ми приділяти не будемо.

Віковий період з 18 до 24 років характеризується становленням особистості та вибором життєвого шляху. Напевно, йдеться про найбільш вразливий щодо криміногенних ризиків період життя людини [5, с.125]. Традиційно, молоді люди у цьому віці переходять на етап самостійного життя, зіштовхуються із проблемами матеріального забезпечення та пошуку джерел для існування. Соціальні негаразди у сукупності із типовими для цього віку амбітністю, імпульсивністю, схильність до прийняття категоричних рішень призводять до вибору соціально неприйнятних моделей поведінки. В переважній більшості випадків представники цієї вікової групи перебували у конфлікті із законом, вживали психоактивні речовини, мали досвід вчинення правопорушень і злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, вчинення крадіжок та хуліганських дій. Для них характерним є прояви негативізму та агресії до оточуючих.

Близькі один до одного показники кримінальної активності (17,6 % та 13,2 %) спостерігаються у вікові періоди 25–29 та 30–35 років. Більшість засуджених означеного віку зазнали поразки у спробах влаштувати власне життя: вступити у шлюбні відносини, досягти кар'єрних успіхів, отримати матеріальну незалежність. Окрім цього, багато хто з них вже були раніше засудженими та мають відповідний кримінальний досвід.

Значно менша кількість умисних вбивств з корисливих мотивів (10,6 %) вчиняється особами у підлітковому віці від 14 до 17 років. Слід зазначити, що скоріше за все це особи, які потрапили під негативний вплив криміногенно налаштованої, старшої за себе молоді. Такі підлітки, як правило, позбавлені уваги з боку батьків, вчителів, зростають в умовах сімейного неблагополуччя, яке в більшості випадків супроводжується відсутністю належного матеріального забезпечення.

Не менш важливе кримінологічне значення мають данні про *рівень освіти* корисливих вбивць. Саме освіченість людини впливає на формування правосвідомості та визначає рівень її правової культури. Результати нашого дослідження показали, що абсолютна більшість осіб (93 %), які вчинили умисні вбивства з корисливих мотивів, мають середній освітній рівень, зокрема: неповну середню освіту – 30,9 %, середню освіту – 45,3 % і середню спеціальну освіту – 16,8 % осіб. Тільки 4,4 % серед засуджених осіб мали вищу освіту, решта – 2,6 % взагалі не освічені. В свою чергу, рівень освіти визначає *соціальний статус* особи. За нашими даними 77,3 % корисливих вбивць не працювали і не навчалися. Зайнятими у трудовій діяльності виявилось лише 10,9 %, решта – 11,8 % – навчалися. Як бачимо, спільною рисою для більшості корисливих вбивць є їхня приналежність до низько статусного прошарку населення. З огляду на такий високий показник не зайнятих суспільно-корисною працею осіб, постає питання: за рахунок чого вони забезпечують своє існування? Результати анкетування засуджених до позбавлення волі за умисні вбивс-

тва з корисливих мотивів показали, що 38,2 % постійно працювали та отримували невеликі доходи. Більшість засуджених (54,7 %) жили за рахунок тимчасових заробітків (наймалися на одноразову роботу, займалися підсобним господарством тощо). Ще 8,8 % перебували на утриманні близьких та родичів або розраховували на пенсії чи соціальні виплати. Майже кожен десятий (9,7 %) засуджений зізнався, що жив за рахунок вчинення крадіжок, займався заготівлею та продажем металобрухту або інших речей. Наведені результати дозволяють дійти висновку, що більшість корисливих вбивць – це соціально невлаштована молодь без постійного джерела прибутку.

Сімейний стан. Низький соціальний статус, нестабільне матеріальне становища вочевидь може бути причиною того, що більшість (63,8 %) засуджених не перебували у шлюбних відносинах, ще 2,5 % – були розлучені. Відповідно, 33,7 % засуджених корисливих вбивць перебували у шлюбі і, в тому числі, фактичному. Окрім вищезазначеного, значний вплив на облаштування особистого життя, на нашу думку, справляє сім'я, в якій виховувався засуджений. За даними проведеного нами анкетування, 58,8 % опитаних виховувалися в неповних батьківських сім'ях. Причинами цього були: розлучення батьків (55 %), смерть одного із батьків (23,3 %), позбавлення батьківських прав (10 %), перебування одного із батьків в місцях позбавлення волі (11,7 %). Вважаємо, що такі несприятливі умови виховання у неповноцінних батьківських сім'ях формують у свідомості молоді неправильне уявлення про сімейні цінності та шлюбні відносини.

Таким чином, на підставі аналізу соціально-демографічних даних можна зробити висновок, що переважна більшість корисливих вбивць належить до молодіжної вікової групи та має середній рівень освіти. Це соціально невлаштована молодь, що не працює і не навчається, і, відповідно, не має стабільного джерела доходу.

Кримінально-правові риси дають уявлення про особу злочинця з кримінально-правових позицій [3, с.88]. Вони включають в

себе дані про спрямованість злочинної поведінки, стійкість антисуспільних настанов [6, с.46], співучасть у вчиненні злочину, попередні судимості, рівень суспільної небезпеки корисливих вбивць тощо.

При здійсненні кримінологічного аналізу умисних вбивств з корисливих мотивів ми вже розглядали питання *співучасті*. Встановлено, що для зазначеного виду злочинів характерний груповий характер їх вчинення. Разом із тим, певний інтерес для нас становлять данні щодо *причин* вчинення цих злочинів у співучасті. На питання: «Чому злочин було вчинено Вами у співучасті?» ми отримали такі відповіді: 66,6 % опитаних відповіли, що всі домовилися заздалегідь, 29,9 % – вказали на необхідність розподілу ролей, ще 4,2 % – потрібна була впевненість у подоланні опору з боку потерпілого. Характер отриманих відповідей дозволяє судити, що спільне об'єднання зусиль злочинців є запорукою успішної реалізації злочинного наміру. Іншими словами, під час вчинення злочину співучасники (співвиконавці) заручаються підтримкою один одного для виконання заздалегідь обумовлених ролей. Важливу роль тут відіграють почуття взаємообумовленості та єдності учасників групи. Спільні дії, взаємний вплив і контроль зменшують ступінь персонального ризику кожного з них.

Не менш значущими є дані *про епізодичність та тривалість злочинної діяльності*. За результатами узагальнення кримінальних справ, більшістю засуджених (82,3 %) було вчинено один злочин впродовж доби. За вчинення двох, трьох або до п'яти злочинів було засуджено 9,4; 7,2; 1,1 % злочинців відповідно. При цьому випадки, коли впродовж однієї доби особами було вчинено декілька злочинів, трапляються вкрай рідко. Як правило, вчинення більшої кількості злочинів обумовлювалося більш тривалими термінами. Слід зазначити, що отримані нами результати з деякою різницею у показниках підтверджуються дослідженнями інших вчених, які були проведені раніше. Зокрема, за даними дослідження корисливої насильницької злочиннос-

ті в Україні в продовж 2001–2007 рр., учасники питомої ваги злочинних груп (66,1 %) вчинили саме один епізод упродовж доби, після чого група розпадалася в переважній більшості випадків через незадоволення розмірами отриманого злочинного прибутку [5, с.193–194]. Як бачимо, тривалість злочинної діяльності опосередкована розмірами вилученого у потерпілих майна. Результати нашого дослідження підтверджують, що така тенденція збереглась і дотепер.

Стан алкогольного або наркотичного сп'яніння часто виступає своєрідним каталізатором злочинного посягання [6, с.47]. Однак треба звернути увагу на те, що більшість осіб (54,3 %), засуджених за вчинення умисного вбивства з корисливих мотивів, перебували у тверезому стані. Відповідно, 43,1 % знаходилися у стані алкогольного сп'яніння, а 2,6 % у стані наркотичного сп'яніння. Тобто, як бачимо, вищенаведена думка про «алкоголізованість» злочинних посягань характерна для меншості випадків вчинення умисних вбивств з корисливих мотивів.

Окремо слід звернути увагу на такий показник, як *судимість* винних осіб. За даними наших досліджень 43,7 % винних були раніше засудженими, 56,3 % судимостей не мали. Щодо характеру попередніх судимостей, то тут перше місце посідають злочини проти власності. Так, наприклад, з усієї сукупності раніше засуджених осіб 56,4 % мали судимість за вчинення крадіжок, 19,6 % – за вчинення грабежів та розбійних нападів. За злочини у сфері обігу наркотичних засобів було засуджено 7,3 % осіб, ще 7 % – за злочини проти життя та здоров'я особи (зокрема, умисні вбивства, умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження). Рідше зустрічаються судимі за злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (незаконне заволодіння транспортним засобом) – 5,5 % та громадського порядку (хуліганство) – 4,2 %.

Обставини, що пом'якшують або обтяжують покарання. Результати вивчення архівних кримінальних справ показали, що здебі-

льшого судом враховувалося одразу декілька обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання тому відносні показники будуть перевищувати 100 %. Серед пом'якшуючих обставин визнавалися: щире каяття винного та сприяння у розкритті злочину – 83 %, факт учинення злочину вперше – 24,5 %, рідше – тяжкі сімейні та особисті обставини – 8,2 % або утримання дітей – 3,4 %. До обтяжуючих обставин зараховувалися: вчинення злочину у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння – 42,4 %, наявність судимостей – 28,5 %, похилий вік потерпілого – 26,3 %, тяжкі наслідки злочину – 18,7 %.

Вищенаведені обставини безпосередньо впливають на *вид та розмір призначеного покарання*. За даними нашого дослідження до осіб, винних у вчиненні умисного вбивства з корисливих мотивів, застосовувалося покарання у виді позбавлення волі. Зокрема, у 88 % випадків застосовувалося позбавлення волі на певний строк, ще у 12 % – довічне позбавлення волі. Окрім цього, в якості додаткового покарання до 75 % засуджених було застосовану таку міру покарання, як конфіскація майна. Що ж стосується розмірів призначеного покарання, то за вироком суду засудженим призначалися такі строки позбавлення волі: від 5 до 7 років – до 2,7 % осіб, від 8 до 10 років – до 1,7 %, від 11 до 12 років – до 23,1 %, від 13 до 14 років – до 36,3 % засуджених. До максимального строку позбавлення волі – 15 років – було засуджено 24,2 % осіб.

Отже, аналіз кримінально-правових рис корисливих убивць дозволяє судити про таке. Характер судимостей раніше засуджених корисливих убивць свідчить про корисливу спрямованість їх злочинної поведінки. Більшість корисливих убивць під час злочинного посягання не перебували у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. На нашу думку, це говорить про раціональність прийняття ними рішення щодо позбавлення життя потерпілого під час злочинного посягання.

Морально-психологічні риси головним чином розкривають внутрішні якості людини, її світогляд, цінності, ставлення до оточуючих

та своїх вчинків. Кримінологічний аналіз саме цих рис допомагає наблизитися до відповіді на питання, чому особа вчинила злочин.

Першочерговий вплив на формування морально-психологічних рис корисливих вбивць та на становлення їх особистості справляє сім'я, в якій вони зростали і виховувалися. Відсутність порозуміння, байдужість, жорстоке поводження, а не рідко й застосування насильства формують у особи почуття відчуженості, озлобленості, ворожої налаштованості та агресивності [7, с.27–28], що проявляється не тільки по відношенню до своїх близьких але й до оточуючих загалом. Прояви сімейного неблагополуччя підтверджуються результатами анкетування засуджених корисливих вбивць. Так, 79,4 % засуджених зазначили, що в батьківській сім'ї постійно мали місце конфлікти та бійки, а члени родини 23,5 % опитаних систематично вживали алкоголь або наркотики. На питання «Які у Вас були взаємовідносини з батьками?», 66,6 % засуджених заявили про порушення комунікацій, брак довіри та підтримки; 14,7 % вказали на взаємну відчуженість (кожен жив своїм життям); 4,9 % визнали конфлікти і сімейне насильство над особою і лише 17,6 % засуджених констатували, нормальні відносини, емоційну прихильність та підтримку з боку сім'ї. На негативний вплив батьківської сім'ї вказують і дані щодо судимостей членів родини. За даними наших досліджень 64,7 % опитаних засуджених вказали на відсутність судимостей у членів їхньої родини. Відповідно 35,3 % навпаки – підтвердили факт судимості. Серед раніше засуджених членів сім'ї найчастіше вказувалися: батько (50,0 %), дядько (27,7 %), рідний брат (25,0 %), дід (13,8 %), мати (13,8 %) рідше – сестра (2,7 %), тітка (2,7 %), бабуся (2,7 %). Злочинна, аморальна поведінка членів родини та близьких родичів сприяє формуванню у свідомості особи асоціальних поглядів ще в ранньому віці. Підлітки, наслідуючи своїх батьків, нерідко переймають злочинні традиції та звички. На підтвердження цьому, С.С. Овчинський зазначає, що негативний вплив членів родини проявляється

в підбурюванні до скоєння злочинів, навчанні злочинним навичкам, а згодом і укоріненні антисуспільних звичок [8, с.105]. Як бачимо, формування особистості корисливих убивць здебільшого відбувалося у несприятливих умовах сімейного неблагополуччя та насильства над особою. Під негативним впливом сім'ї на свідомому і підсвідомому рівнях формувалася насильницька модель поведінки, що серед іншого передбачала орієнтованість на незаконне заволодіння матеріальними благами.

Рівень інтелектуального розвитку безпосередньо впливає на сприйняття соціальних та духовних цінностей. Розумові здібності особи, як правило, проявляються під час навчання та засвоєння знань. На думку А.Б. Сахарова, більшість насильницьких злочинців відрізняється зниженим рівнем загальноосвітніх знань, незавершеністю освіти, обмеженим інтересом або повною його відсутністю до навчання [9, с.32]. Результати опитування корисливих вбивць підтверджують наведену думку вченого. Встановлено, що більшість засуджених (47,1 %) негативно ставилися до навчання, періодично пропускали заняття та порушували дисципліну; 20,6 % – спочатку навчалися, а потім припинили, мали проблеми з вчителями та навчанням, а 2,3 % – взагалі не навчалися. Натомість, проявляли інтерес до навчання, регулярно відвідували навчальний заклад та не порушували дисципліну тільки 30 % респондентів. Як бачимо, переважна частина опитаних (70 %) формально ставилася до навчання. З одного боку, це свідчить про невисокі інтелектуальні здібності і проблеми з дисципліною, а з другого боку – про наявність інших, більш значущих інтересів, зокрема, заміщення навчання безмістовним проведенням дозвілля.

Досліджуючи морально-психологічні риси осіб, що вчинили умисні вбивства з корисливих мотивів, не можна оминати увагою питання *дозлочинного способу життя*. Останній багато в чому визначає поведінку та спрямованість особистості. Серед найбільш розповсюджених відповідей на питання: «Які протиправні дії Ви вчиняли до засудження?»,

60,8 % відповіли, що вчиняли крадіжки; 26,5 % – брали участь у бійках та наносили тілесні ушкодження; 24,5 % – вимагали силою гроші та майно; 14,7 % – займалися незаконним обігом зброї; 13,7 % – викрадали автомобілі тощо. З наведених даних вбачається, що основна маса засуджених виявляла схильність до вчинення корисливих або насильницьких злочинів. А вчинення ними в подальшому особливо тяжкого злочину, зокрема, умисного вбивства з корисливих мотивів, свідчить лише про поглиблення деформації їхньої свідомості.

Важливе значення для характеристики психологічних особливостей корисливих вбивць мають дані щодо *психічних аномалій*. На думку вчених, психічні аномалії нерідко призводять до викривлення системи потреб, порушують розвиток соціально корисних властивостей особи та в цілому проявляються відхиленнями у поведінці [10, с.8–9]. Наявність або відсутність розладів психіки та поведінки у корисливих вбивць встановлювалася шляхом призначення психолого-психіатричних експертиз, результати яких містяться в матеріалах кримінальних справ. За даними наших досліджень, подібні експертизи призначалися 99,3 % засудженим за корисливі вбивства. Встановлено, що найбільш розповсюдженим проявом психічних розладів є синдром залежності від психоактивних речовин. Зокрема, 52,1 % засуджених зловживали спиртними напоями або наркотичними засобами. Доволі часто особам з алкогольною чи наркотичною залежністю доводиться вирішувати проблему пошуку коштів для задоволення своїх потреб. Нерідко ця проблема вирішується саме шляхом вчинення корисливо-насильницьких злочинів. Так, наприклад, кожен четвертий засуджений корисливий вбивця підтвердив, що отримані від вчиненого злочину прибутки витратив саме на спиртні напої, наркотики та розваги. Серед психічних аномалій було виявлено й такі психічні розлади особистості: емоційно нестійкий розлад особистості – 9,5 %, легкий ступінь розумової відсталості – 8,3 % та десоціальний розлад

особистості – 6,9 %. Таким чином, у 76,8 % засуджених, яким призначалася психолого-психіатрична експертиза, були виявлені різного роду психічні відхилення.

Отже, за допомогою аналізу соціально-демографічних, кримінально-правових та морально-психологічних ознак можна створити узагальнюючий образ корисливого вбивці. Як правило, це особи чоловічої статі віком від 18 до 35 років з середнім рівнем освіти. Більшість із них виховувалися в умовах сімейного неблагополуччя та неповних батьківських сім'ях, частіше не одружені. Відсутність постійного джерела прибутку обумовлює їх низький соціальний статус. Багато хто з них має алкогольну або наркотичну залежність, яка призводить до деформації потрібнісно-мотиваційної сфери їх особистості. Часто мають судимість за вчинення корисливих або насильницьких злочинів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. / Закалюк А. П. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2007. – 424 с.
2. Антонян Ю. М. Системный подход к изучению личности преступника / Антонян Ю. М. // Советское государство и право. – 1974. – № 5. – С. 88–93.
3. Кримінологія : навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов, О. М. Джужа. – 2-ге вид., доповн. та перероб. – К. : Вид-во ПАЛІВОДА А. В., 2008. – 228 с.
4. Батиргареева В. С. Кримінологічна характеристика та попередження розбоїв, поєднаних із проникненням у житло / Батиргареева В. С. – Х. : Одісей, 2003. – 256 с.
5. Головкін Б.М. Корислива насильницька злочинність: феномен, детермінація, запобігання : монографія / Б. М. Головкін. – Х. : Право, 2011. – 432 с.
6. Головкін Б. М. Кримінологічні проблеми умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень, що вчиняються у сімейно-побутовій сфері / Головкін Б. М. – Х. : Нове слово, 2004. – 252 с.

7. Антонян Ю. М. Психологическое отчуждение личности и преступное поведение : генезис и профилактика дезадаптивных преступлений / Ю. М. Антонян. – Ереван : Айастан, 1987. – 206 с.

8. Овчинский С. С. Преступное насилие. Преступность в городах / Овчинский С. С. ; сост. и вступ. ст. А. С. Овчинского, В. С. Овчинского. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 408 с.

9. Сахаров А. Б. Учение о личности преступника и его значение в профилактической деятельности органов внутренних дел : лекция / Сахаров А. Б. – М. : МВШМ МВД СССР, 1984. – 43 с.

10. Антонян Ю. М. Преступное поведение и психические аномалии / Ю. М. Антонян, С. В. Бородин. – М. : Спарк, 1998. – 215 с.

Оберемко Ю. О. Основні кримінологічні риси осіб, що вчиняють умисні вбивства з корисливих мотивів / Ю. О. Оберемко // Форум права. – 2015. – № 2. – С. 126–132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_2_23.pdf

Розглянуто соціально-демографічні, кримінально-правові та морально-психологічні риси осіб, що вчиняють умисні вбивства з корисливих мотивів.

***

Оберемко Ю.А. Основные криминологические черты лиц, совершающих умышленные убийства из корыстных побуждений

Рассмотрены социально-демографические, уголовно-правовые и морально-психологические черты лиц, совершающих умышленные убийства из корыстных побуждений.

***

Oberemko Y.O. The Main Criminological Characteristics of Perpetrators of Premeditated Murder for Mercenary Motives

The article is devoted to the socio-demographic, criminal law and moral-psychological traits of perpetrators of premeditated murder for mercenary motives.